

Lándzsával az atomkorba 2.

Száz év nagy idő egy ember, egy család, egy nemzet életében – de igen rövid egy sziget szempontjából, főképp, ha a rajta élő népeknek évezredek kulturális szakadékokat kell áthidalniuk ennyi idő alatt.

Új-Guinea az elmúlt évszázad során különböző hatalmak játékszereként hanyódott a történelem viharaiban, majd egyszerre – legalábbis részben – önállóvá vált, kiemelve a kőkorszakból, behajlítva a huszadik század óceánjába.

Bíró Lajos után száz évvel egy másik magyar utazó, természettudós és néprajzkutató, Dr. Hangay György tárja elének az egykori emberevők mai világát.

IDŐKERÉK

Néhány napja még valami ilyesmivel szerettem volna kezdeni mondandómat: „aligha akad hazánkban olyan ember, aki ne hallott volna Kittenberger Kálmánról, Széchenyi Zsigmondról vagy éppen Molnár Gáborról”. De aztán – ki tudja miért? – gyanút fogtam, s mielőtt e mondatot papírra vettem volna, gyors körkérdezt intéztem néhány ismerőshöz és ismeretlenhez. Az eredmény lesújtó volt: szinte senki sem tudta, különösen a fiatalabb korosztályból, hogy kikről is beszéltek! (Hozzáteszem: a szappanoperák és a való(tlan)ságshow-k szereplőit szinte mindenki fel tudta sorolni...)

Így aztán a teljesen kész lapszámot újra kellett gondolni: szükségessé vált beleilleszteni egy kis áttekintést azokról, akikről úgy hittem, mindenki ismeri őket, hiszen útjairól száz- ezres példányszámú könyvek születtek, s gyűjtéseik megcsodálhatók a múzeumokban.

„Akiket követtünk” – ez lett a cikk címe. S hogy hová követtük őket? Nos, 70-100 évvel azután, hogy ők ott jártak, ellátogattunk Afrikába, Indiába, Dél-Amerikába és Új-Guineába. Megnéztük, mi történt azóta, hogy ők a dzsungelben és szavannán gyűjtöttek, vészterhes körülmények között, jobbára a köz javára. Amikor tematikánk tervét másokkal is megosztottam, akadtak jó néhányan, akik a fejüket csóválták. „Hiszen vadászok voltak!” – morgolódtak. Igen, azok is voltak. De Kittenberger Kálmán állatfajok tömegét fedezte fel, ő hozta Pestre az 1912-re felújított Állatkertnek az afrikai állatok nagy részét. Széchenyi Zsigmond pedig legalább annyira író is volt, mint vadász. A vadászat és a természetvédelem bonyolult és nem igazán kiegyensúlyozott viszonyára egy későbbi lapszámunkban még visszatérünk!

Tehát tisztelt Olvasóink, forgassuk meg az idő kerekét, és utazzunk! A kép, melyet lapunk e száma felvázol nem túl rózsás – de igaz. A legnagyobb baj azonban az, hogy nem tudjuk, milyen messze van még az alagút vége. A fényt még nem látni, de bízom benne: csak azért, mert éppen kanyarban állunk...

8. Széchenyi nyomában

India még ma is a régi – legalábbis az emberek élete igen hasonló ahhoz, amit Széchenyi Zsigmond útinaplójában olvashatunk. Az utcán szent tehének legelik a hulladékokat, a vonatokat ellepik a koldusok és a zsebtolvajok, és a Taj Mahal csudás kupoláján éppen úgy csillog a fény, mint amikor építői utójára látták. De az Indiára oly jellemző keselyűhad látványa már a múlté, s Nahar, a tigris sem leselkedik már minden bokorban; ma védett ritkaság a rettegett fejedelmi vad.

Felébredt a világ 26.

A Földünk sorsáért aggódó emberek az idén Johannesburgra vetették vigyázó szemüket: a dél-afrikai városban került megrendezésre az ENSZ Világ Csúcserkeztet a Fenntartható Fejlődésről.

A magyar küldöttség tagja volt Kiszél Vilmos, aki a nagy jelentőségű találkozó előzményeit, tapasztalatait, eredményeit és nyitva maradt kérdéseit Kiszél Vilmos összegzi lapunkban. A Göncöl Alapítvány elnökének arra is alkalma nyílt, hogy látogatást tegyen Kittenberger Kálmán és Széchenyi Zsigmond Afrikájának egy „renaturált” foltjára.

